

გადაცემა

გადაცემის პირობები... კლუბის ქვემოთ... ხელის-მოწერა... მისამართი... ვაჭარების... ვაჭარების... ვაჭარების...

დროება

გამოდის ყოველ-ღვინე ორშაბათს გარდა

შანი განცხადებისა

დღის ასობით... შანი განცხადებისა... შანი განცხადებისა... შანი განცხადებისა...

გადაცემა ელიოგის დღესასწაულს... გარდაცემის პირობები... ვაჭარების... ვაჭარების...

ტელეგრაფი

საქართველოს ტელეგრაფის სააგენტოსათვის

პეტერბურში, 17 ივლისს... ტელეგრაფი... ტელეგრაფი... ტელეგრაფი...

ალჟირის არაულობა

თბილისი, 18 ივლისს.

თუნისში უხედავად გასივრება... ალჟირის არაულობა... ალჟირის არაულობა...

«დროების» ფელტონი, 19 ივლისს.

მართაბური ამბები.

რა ამბავია ახალი? მედუქნიე იაშვილი მოუკლავთ, გაიგე? როგორ არა! ისიც მითხრეს რომ მკვლელობის მიზეზი უბრალო გულის მოსვლა ყოფილა და მკვლელობის მოსვლა ყოფილა და მკვლელობის მოსვლა ყოფილა...

ფილო ქვეშევრდომ არაბებმა... ფილო ქვეშევრდომ არაბებმა... ფილო ქვეშევრდომ არაბებმა...

ჩვენებურათ რომ თქვას კაცმა, ახია საფრანგეთზე ალჟირული ქვეშევრდომების აჯანყება... ჩვენებურათ რომ თქვას კაცმა, ახია საფრანგეთზე ალჟირული ქვეშევრდომების აჯანყება...

ერთმა მოჩუბართავანმა ხანჯალი ამოიღო!

— მაი ამ დროს! ცუდი კაცები მრავალდებიან და „მფარველები“ თავიანთს თავს ძლიერს „იფარავენ“ ჩვენ დაგვიცვან კი არა. სანამდის უნდა ვიყოთ ასე? — აი ეს განლაგეთ საყოველთაო სასაუბრო საგანი არა თუ მარტო მუთაისში, არამედ მთელს იმერეთში და ვგონებ მართლ-მანეთშიც კი. მართლაც ამ ზაფხულში ერთობ განხირდა პიროვნების წინააღმდეგი ბოროტ-მოქმედებანი იმერეთში და, როგორც ვეცნობა, ამერეთშიც საზოგადოდ და მუთაისში კერძოდ. პეირა ისე არ გაივლის ჩვენს ქალაქში და მხარეში ან კაცის კვლის, ან დაჩხვინის ან მიმედ ნაცემოების ამბავი რამდენიმე არ გაიგონოთ, ზემოხსენებულ ბოროტ-მოქმედებათა გარდა მოგვდის ამბავი უნებურიდამ, რომ ამ-და-ამ ახელედნიანის გლეხებმა თავის ბატონი მოკლესო, რადგანაც ეს უკანასკნელი თავის ეზოში მათ სასოფლო გზის

ამოყვება ერთი და ერთი ალჟირის ჯერ ფრანკულებისგან დაუჭერელი ადგილი, რომელსაც ეს ლოტერეია იმას საკუთრებათ აძლევს. შრანტუსს შეუძლია წავიდეს ალჟირში, მივიდეს იმ ადგილში და ალჟირის მთავრობის შემწეობით აპყაროს და გადასახლოს თავისი საუკუნო სამკვიდრებელიდამ საბრალო არაბი. არ ვიტყვიტ პეელა იმ სამწუხარო შედეგებზე, რომელიც ამისთანა გადაწყრას მოსდევს. მის არ ახსოვს ჩანების ამბავი.

საფრანგეთი ამ არეულობამ ძლიერ დააფიქრა. ამ ზაფხულის აფრიკის პანაქებში შეუძლებელია საფრანგეთის სალდათისთვის შიგ, ქვემოთ ალჟირში, შესვლა. ჯარი სულ ერთად დაიხრცება. ისულებულნი შეიქნენ გულ-ზარბაზან დაკრეფილ ჯარს ეცადა შემოღვამამდის და მანამ კი ბუამემის შიკა ბევრს და მოულოდნელ ზარალს აძლევს საფრანგეთის ჯარს.

საფრანგეთის საზოგადოება და გაზეთები ძლიერ უკმაყოფილო არიან ალჟირის მმართველ-ალბერ ბრევიზე, რომელიც ძმა არის რესპუბლიკის პრეზიდენტისა. არეულობის ბრალს მის ცუდ მმართველობას აწერენ და უნდათ მისი სამსახურიდამ დათხოვნა, მაგრამ შინაურ საქმეთა მინისტრი შიულ ჟეროვი ვერ ბედავს მის დათხოვნას, რადგანაც ჯერ არის და პრეზიდენტის ძმა და მერე ალბერ ბრევის სამსახურიდამ დათხოვნა მამბეტის გამარჯვება იქნება და ამ შემ-

გაყვანის ნებას არ აძლევდაო; ვტყობ-ბულობთ დამსწრეთა პირით და „დროების“ მე-141 №-შიაც ვკითხულობთ სენაკის მახრის სოფ. მარტვილში რამდენიმე კაცის დაჩხვის ამბავს; გვესმის სამურხაყანოდამ რომ ვიდაც ან — ფულისათვის მოუკლავს ერთი ჩალვადარი; ჩვენი გაზეთის მე-143 ნომერში დაბეჭდილია რომ თ. დ. ც — ს დაუჩხვია ორი კაცი მარელში, მე-140 ნომერი კი გვაუწყებს რომ ორს ავაზაკს ატყალის მახლობლივ ჩაუდენიათ საზიზლარი სიბოროტე, და სხვ. და სხვ...

შველა ამ ამბებიდამ გამოდის მხოლოდ ის გულის მომწყვლელი და ჩუმი მოქალაქესათვის ზარ-დამცემი დასკვნა, რომ ჩვენში ზარფხვება ახანის დაწყდა. შველა ოხერს შეუძლია გინდ შუა მუთაისში დღისით ნაკუწ-ნაკუწად გაქციოსთ და თუ ვინმე ჭირისუფალი არა, მშველელი არეინ გაგინდებათ, ბოროტ-მოქმედ-დი დაუსჯელად დარჩება... ამის შემდეგ რა წარმართება უნდა მოვსებო-

თხვევაში იმათთვის ოღონდ მამბეტა ნუ გაიმარჯვებს და თუ გინდ ალჟირი კუდიან ვარსკვლავს წაუღია.

დღი, ჯერეთ უნახი და გაუგონარი, მაგრამ არა შეუძლებელი, საქმეა, ევროპის ცივილიზატორებს კაცთ-მოყვარეობითი ღონისძიება ენმაროსთ გარეწრების მოსაკაცებლათ. მეთ 1789 წლის საფრანგეთმა, რომელმაც ყველაზე წინ გამოაცხადა პიროვნების უფლება და თავისუფლება წაპყრა ფეხი სამწუხაროთ ამ სამწუხარო კითხვას.

ახალი ამბები.

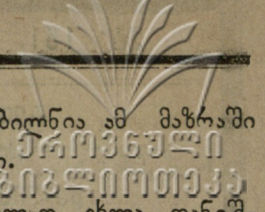
მაეკასის მთავარ-მმართველის თანამდებობის აღმასრულოებელს ნება მიუცია ახალი რუსული იუმორისტიული და სურათებიანი ჟურნალის გამოცემისა ბ. ი. ტხორაქვესკისათვის; ეს უკანასკნელი ერთი უმთავრესი თანამშრომელთაგანია ჟურნალის „შალანგისა“ ახალ ჟურნალს სახელად ერქმევა რუსული.

დღეს გამოვიდა ერთი ნომერი გაზეთი „მზზორისა“. ბ. ნიკოლაძემ გამოსცა ეს № იმიტომ, რომ არ დაპყარვოს გაზეთის გამოცემის უფლება.

ზორიდამ მოგვივიდა ამბავი, რომ ქართულ დრამატიულ არტისტებს (ძ. შიფიანს, ნ. ზაბუნას, მოხვევს,

ერთ ჩვენს საზოგადოებას, რა სამოქალაქობრივო ვანეთარებას უნდა მოველოდეთ მისგან თუ კი მისი პიროვნულს სიცოცხლეს და უხიფათობას არ იცავს უშიშრობის კანონიერი კედელი?.. პიროვნების დაცვა და მისი უხიფათობა ყოფილა უმთავრესი მიზეზი, რომ თავდაპირველნი ველური აღამიანები შემდგარან საზოგადოებათ და ეს უკანასკნელნი კი ეროვნებაებათ. შოველი ეროვნების უმთავრესი მოვალეობა ყოფილა და არის ეროვნების თვითებისა და ყოველი მისი წევრის პიროვნების დაცვა, უზრუნველ-ყოფა, რადგანაც, თუ ეს მოვალეობა არ იქნა ასრულებული, მაშინ შეუძლებელია მათი არსებობის განვითარება. *) ეს განლაგეთ აქსიომად აღიარებული ჭეშმარიტება, ანბანი სოციოლოღისა, ჩვენდა სამწუ-

*) ის. უახლესის თხზ. ჭეშმეტ სქენსკისის: „პოლიტიკურ დაწესებულებათა გზავითარება“, თავი მე-III. ავტ.

ცაგარელს) გაუმართავთ იქ სამი წარმოდგენა. ბევრენ ხალხი ნაკლებათ დაესწრო წარმოდგენებსო.

მეორე ნაწილი ქართული ტრუპისა მ. საფაროვისა—აბაშიძე, პ. მესხი, მ. აბაშიძე, ბ. ძორინთელისა აბრეზენ ამ კვირაში კახეთისაკენ გამგზავრებას, ოვლაფში და სიღნაღში რამდენიმე წარმოდგენის გასამართავად ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ ჩვენ ნიჭიერ მოთამაშეებს ეს ქალაქები დიდს სიამოვნებით მიიღებენ.

ამ დღეებში ჩვენ ვნახეთ რამდენიმე ძველი ქართული წიგნები, რომლებიც დაბეჭდილია რომში პატრიტულუკანთ ლავრის მართველობით, რომელიც თვითონვე იქვე რომში ყოფილა. ორი წიგნი არის გამოცემული 1739 წ. და მესამე 1741 წ. თომა კემფელისა.

ალექსანდრეპოლიდგან გვწერენ, რომ იქ ამჟამად პირველი სორტის პური გირვანქა ოთხი გროში ღირსო; მეორე სორტის პური აქ აღარც კი ისყიდებაო. („შაჰი“)

„ღოგობის“ კომარაჰსკონდენსია.

აბხი, 14 ივლისს. ორს ივლისს გამოიხვე ის ადგილი, სადაც მოჰკლეს სერაფიმოვიჩი. წარმოდგენეთ ოთხ კუთხი დიდი ეზო, რომლის შუაში, მასპინძლის სახლის პირ-და-პირ გრძელ სტოლზე გაშლილი ყოფილა სუფრა და სტუმრებს (გარდა მრავალის დაბალი ხალხისა, მთელი ზაქათლისა, „ჩინოვნიკობა“) უსვამთ სალამო ჩაი. თვით მასპინძელი, ადგილობრივი მცხოვრები და „უჩასტკის“ მმართველი, ჩამომავლობით თავად მანქაძინთაგან, თათრობაში კი ბალაჯვერ-რომელმაც გამართა ეს მასპინძლობა

ხაროდ და სავალალოდ ჩვენში დღეს გამობილი და მიეწიება...

ნუ შეუდგებით ამის გამოკვლევას თუ რისი წყალობითა ეს მოვიდეს, მით უფრო, რომ აქ გამოსაკვლეველიც არა არის რა: ქართველ უსუსურ ბავშვებს კი იცის, რომ ჩვენში ყოველ ნაირი დაწესებულება—სწავლება-განათლების თუ სასამართლოს, სასულიერო თუ საგამგეო, ხალხისთვის არ არსებობს.

რაც გინდა ესტკეოთ, მაგრამ ის ფაქტი, რომ დღეს ჩვენში პიროვნება დაუცველია მინც ფაქტად ჩიება და აწ, რუსთველისა არ იყოს,

ცაც მან საქმე მოიგვარო, ვეც ჰმუნჯასა ქვე სჭობდე.

ბარნა საქმე ის გახლავთ, რა უნდა მოგაგვაროთ ზემოხსენებული მოვლენის გასაქარწყლებლად, იმ მოვალეობისა, რომელიც საშიშ, საზოგადოებრივი სენად უნდა ჩაითვალოს? მოგეხსენებათ, საზოგადო სენს საზო-

თაის შეილება მოსანათლავად მჯდარა სხვა სტუმრებთან რამდენიმე ნაბიჯის სიშორეზე პირველ სტოლიდგან და მუსაფიში გართულა. პირველ სტოლზე, სხვათა შორის, მჯდარან მკვლელი ალექსანდრე ბალაჯვერი და დახვალელები: ინჟინერი საკალცოვი და მარხის მმართველი სერაფიმოვიჩი, რომელიც სტუმრებს შუა მჯდარა, ხოლო პირველი სუფრის თავში. ჯერ სადილის წინ სადილზედაც საკალცოვს დაუყვედრებია ბალაჯვერსათვის თუ რისთვის არ ნათლავთ თავის შეილებს (ეს კაცი თათარი იყო, მოინათლა, მაგრამ შეილები და ცოლი ასევე მუსულმანები დარჩნენ), რომ იმან ფარისევლობით მიიღო ქრისტიანობა, რომ იგი გულში ისევე მუსულმანია და სხე. თურმე ამისთანა საყვედურს საკალცოვი აძლევდა. ალექსანდრეს კვლავაც და დასცინოდა; ამ ყვედრებაში მონაწილეობა მიიღო ბ. სერაფოვიჩმა. ალექსანდრე ბალაჯოვი ამით არას დროს უფარს არ ეუბნებოდა შეილების მონათვლაზე და იმ ჰაზრისა იყო, საზოგადოთ, რომ რჯული, რომელიც უნდა იყოს, სულ ერთია. საუბედუროთ ერთი მისი შეილი უფარზედ იდგა და არ ინათლებოდა. ჩაის დროს, რომ საშინლად ჩამოვიდა საკალცოვი და ყვედრების მაგიერ ლანძღვა-გინება დაუწყო, მან ველარ მოითმინა, უცებ წამოდგა და მყის ხანჯალი სცა მუცელში. მს ისე უცებ მოჰხდა რომ ვერა ეინ ვერ დანახა ხანჯლით მოქმედება ბალაჯვერისა, რომელიც ამით ისარგებლა: სტუმრების გვერდით, ხანჯლით ხელში დიდი დიდ ნაბიჯებით მივიდა სერაფოვიჩამდე, უცებ გაჩერდა და ნაჯდომს სუფრაზე ბ. სერაფოვიჩს მარჯვენა გვერდებში შესცა იგივე ხანჯალი, რომელიც გული ორად გასჭრა და იმავე წამს ბოლო მოუღო მარხის უფროსმა საკალცოვმა კი რამდენიმე საყენი გაი-

გაღო წამალი სჭირია და რომ „ბოროტება სიკეთით განიკურნება“. ამ შემთხვევაში საზოგადო წამალი და სიკეთე არის—მილიონ ჯერ თქმული და განმეორებული ჩვენს გაზეთში,—სწავლის გავრცელება, რომელიც, ჩვენდა საბედნიეროდ, გასაოცარის ერთგულებით მიესწრაფის ქართველობა. „ღოგობის“ 144 №-ი გვაუწყებდა რომ მეგრელებს თვის შორის ამოუჩრჩევიათ ორი საპატიო კაცი, რომლებისთვისაც მიუღწევიათ მათგან გლნთა განთავისუფლებისათვის მიღებულ ფულებდამ სკოლების გადადებულ 2%-საგან შემდგარი ჯამის ამოგება. მკვი არ უნდა იყოს, ჩვენი აზრით, რომ ეს ფული ამოგებული იქნება დღეს და ხელ თუ არა, რამდენიმე თვის განმავლობაში მინც. აქ ეს ფულები შეგვეწვეო, მეტ-ნაკლებად, ზემოხსენებულის სენის თან-და-თან გასაქარწყლებლად. მხოლოდ, ეს შეწვევა რომ უფრო ნაყოფიერი იყოს, აუცილებლად საჭიროა რომ იგი სათა-

ბინა, საშინლად დაიღრიალა და დეცა დედა-მიწაზე, რომელსაც მიაბარა თავისი თავი.

აქ მყოფი ლინი და ქეფი ერთ საშინელ სურათად გარდაიქცა. სტაკეს რუსებმა ხელი საწყალ ბალაჯვერს და იმდენი ურტყეს, რომ ორ დღემდის აღარაფერი ესმოდა მას. სხვა სტუმრები ისე აირიგ-დაირიგნენ ასტყა ისეთი ქვილი-კვილი, რომ ერთმანეთისა აღარავის ესმოდა და დაშინებულნი ზოგი ფეხით, ზოგი ცხენით, ზოგი პოვოსკებით გაიქცნენ ზაქათალში (აქამომდე 22 ვერსია); ზოგიერთი მხალეებს ჰგონებიათ ლეკები აბუნტდნენო და გაქცევის დროს ქალური ტანისამოსი ჩაუტყვამთ.

მეორე დღეს ჩამოასვენეს დახვალელები და მესამე დღეს მიწას მიაბარეს.

ამ საქმის გასარჩევად გამოგზავნილმა სამხედრო სასჯარომ (военный полевой суд) ვალუწვერთა ბალაჯვერს სიკვდილით დასჯა, მაგრამ მიიღო რა ზოგიერთი მკვლევების დამარბილებელი; სიკვდილით დასჯის მაგიერ, დაადგინეს 15 წელიწადს გაიგზავნოს ციმბირში თუ ეს დადგენილობა დაამტკიცა ადგილობრივი სარდალმა.

ბატონი სერაფიმოვიჩი დიდი ხანია აქ მსახურობდა. ღა ყველანი მას კარგად იცნობდნენ. სწავლა-განათლებით იგი არ იყო შორს წასული თავის ქვეშევრდომ მოხლეგებზე, რომელთაგან იშვიათად თუ ვისმე რომელიმე საშვალი სასწავლებლის კურსი დაესრულებებინა.

აქ ორ ვგარი ჰაზრი ჰსუფევს ამ კაცებზე ეხლა. მართი ამბობენ, რომ უხასიათო, ბრაზიანი და მეტად თავმოყვარე კაცი იყოვეო, მეორენი, რომ ძალიანი ჭკვიანი და კარგი ხასიათისაო. ამ უკანასკნელების ჰაზრის მომხრენი არიან ბევრი ისეთი კაცები,

ნაღო კალაპოტში მოექცეს და ამითი ასცილდეს უგვანად მოხმარებას. ამ სათანადო კალაპოტად უნდა იყოს ჩვენი „წიგნაკითხვისა და ზინგელ დაწვებითი სწავლის გამაგრებლებული საზოგადოება“. თვითონ მეგრელები ზნეობითად ვალდებულნი არიან რომ მოხსენებული ფულების დანიშნულებისამებრ მოხმარება ამ საზოგადოებას მიანდონ. სასურველია, რომ როცა დრო იქნება, ნახსენები „საზოგადოების“ თავს მჯდომარემ და მისა ამხანაგმა ჩაგონონ—თუ საჭირო დარჩა—მეგრელებს საპატიო წოდებას, რომ მოხსენებული ფული არა თუ მისს დანიშნულეებას ააცდინონ, არამედ დაუყოვნებლივ გადასცენ „წერა-კითხვის გამაგრებულ საზოგადოებას“—სამეგრელოში განათლების ნაპერწკლისა ასაღვივებლად.

მკითხველებმა, რასაკვირველია, იციან რომ რუსეთის ახალმა შინაგან საქმეთა მინისტრმა—ბრ. იგნატემა თავის პირველს ცირკულიარში სა-

რომელიც ცნობილია ამ მხარეში თავის ვერავობით.

„ღოგობის“

ახალ მმართველად ეხლა დანიშნულია ბ. შხაშვიე (სომეხი), კაცი გამოცდილი და ხალხის ტკივილების აღმომჩენელი; ერთხმად ქებით იხსენიებენ მას ყველანი, როგორც მითხრა ერთმა უჩასტკის უფროსმა (პრისტავმა); შხაშვიეს აქაური პარტიობის, შფოთის და მრავალი ბოროტების აღმოსაფხვრელათ ამოუჩრჩევია ერთი განიერი გზა: შერიგება მეპარტიეთა. იმის აზრით, ჯერ-ჯერობით, ეს არის უებარი წამალი და ამის შედეგები ეხლავე გამოჩანს. შხაშვიე სწავლული კაცია, სადაც მაღალ სასწავლებელში კურს დასრულებული. მომავალი გეჩვენებს და დააფასებს მის ღვაწლს.

ზანსვენებული სერაფიმოვიჩის ერთი ნაკლულევანება ჰქონდა. ის ძლიერ ენდობოდა ბოლუსლავსკის და მის კამპანას, რომელთ წყალობით ჩვენი ხალხი სრულად გაღარიბდა და ერთ მანეთის მტრათ გარდაიქცა. იმდენი შტრაფები, იმდენი ლანძღვა-გინება, ცემა-ტყუბა ჩვენ ხალხს არასდროს არ უნახავს, რამდენიც მის დროს. რასში გამოიყენეს შტრაფის ფულები ღმერთმა უწყის. იმავე ბოლუსლავსკიმ შემოიტანა ხალხში ერთი უდიდესი სენი: მის გაბატონებამდე ჩვენს უჩასტკაში ერთ გაფუჭებულ, ზნეობით დაცემულ დედაკაცსაც ვერ ნახავდით, მის შემდეგ კი რამდენიც გნებავთ. მეორე სენმა-ქურდობამ მის დროს მიაღწია უმაღლეს წერტილამდე, რადგან ის დრო იყო ქურდების დრო. არამადა, ქურდი კაცები, რომელთათვის ხალხში მიმოსვლა აღკრძალული იყო ყოფილი მარხის მმართველის შოლკაენიკოვის დროს, ახლა პირველი პირები გახდნენ და ისე განებეორდნენ, რომ მეზობლებს დაუწყეს ხზოების, ცხერების, კამბეჩების, თოფების, სარეცხ-ნიფხე-პერანგების, და ყველაფრის პარეა.

ქვეყნოდ, ოფიციალურად აღიარა—ყველასაგან ცნობილი უიმისოდაც, ფაქტი, რომ რუსეთის ბიუროკრატიულს ადმინისტრაციის ერთობ გულწრფელად სცემენ თავყანს ზეგარდმო მონიჭებულის ნიჭით ერთს ხელობას—ცანცვაფ (хищение) წოდებულსა. რუსულის გაზეთების სიტყვით იქ ყველა მეტის სიხარულით „გაყრეყრიდა“ თურმე სამმართველო უმაღლეს პირისაგან ასე ზინ-და-ზინ დასახელებისაგან ამ სასაპატიმრო საპატიო პირთა უპატიოსნო ხელობისა, მაგრამ აქ, ჩვენსა, სულ სხვა რიგი (ჩვეულებრივად) შთაბეჭდილება მოახდინა. ღარდი-მანდმა და გულ-ღია იმყრმა—ზემოხსენებულის ცირკულიარის შემდეგ—გაორკეცებულის დაცინვითა დაუწყო ძებნა და დენა იმ გვარ ვაჭაბოვნების ხელობის (ცანცვის) მიმდევთა, და თვით მათი ხელობის ზოგადი წოდება დაჰყო შესაფერად—სიმინდოლოლიად, ქარვასლოლოლიად, პარვაგრაფიად და, კიდევ ათასნაირ „ლოლიად“ და „გრავიად“, ეინაიდ-

ისინი დღისით იპარაყდნენ ურემს, და წყვილ კამფს, ამიდნენ ურემში და ისე მოდიოდნენ შინ და ამ გვარ ქურდობისათვის ან არაფერი ჰხდებოდათ, ან იმტრაფებოდნენ 25 მ.; ნხლასულ სხადრო დაუდგათ, დრო შო-
ლკოენიკოვისა, საზოგადოებაში ვეღარ გამოდიან. ღმერთმა ჰქნას, რომ ამგვარ მდგომარეობამ შორს არ გასტანოს.

როგორც ზემოთაც ვსთქვეი, უზბა-შევის მიღებული გზა ძალიან კარგია და მოსაწონი ამ გზით შეიძლება და-მშვიდდეს ხალხი, მაგრამ ეს დამშვი-დება, რომ იყოს ხანგრძლივი, მკვი-დრი, საკმაო არ არის პარტიობის გაუქმება: გამოცდილი და ხერხიანი მმართველის დროს გაუქმებული პარ-ტიობა ისევ გაიღვიძებს, როცა იმ გვარი მმართველი აღარ იქნება. რომ სრუ-ლოდ მოიხიბოს ეს სენი, ქურდობა, გარყენილობა და მრავალი სხვა, ამი-სათვის საჭიროა განათლება, ხალხის გასანათლებლად სკოლები. მთელი მაზრისთვის. (54,000 მცხ.) ორი სკო-ლაა!! იმედი გვაქვს, რომ უჩვენოთაც უზბაშევი ჰგონობს ამ ნაკლებე-ნებას და ეცდება შეამოსოს იგი.

ძალე ჯანაშვილი.

თელავის სასულ. სასწავლებელი *)

აწ რომ ვვი არ ვაძაგო,
კარგი რაგოა უნდა ვაქა?
ავს თუ ვვი არ ვუწოდო,
კარგ სასულად რა დავაძაქა?
დავით გურამაშვილი.

მს სემინარია არსებობდა აქ 1800 წლამდის.

პირველ რექტორად იყო გახსნილად შემდეგ სემინარიისა 1782 წ. ბაიოზ ნაცელიშვილი ერთის წლის განმე-ლობაში, ხოლო ამის შემდეგ გამო-ჩენილი და ყველაგან ცნობილი და-

*) ის. „დროება“ № 150.

გან თითქმის ყოველს წვეგს მოხსე-ნებული დაწესებულებებისათვინ-სი „ლოლია“ და „გრათია“ შეუქმუნ-ებება პატარა საქართველოს დიდს „საინოენიკო მოედანზე“. ამ დღებ-ში კიდევ გამოინაგარდა ამ მოედანზე თავის საკუთარს განრეულიარაფლით ერთმა მაზრის უფროსთაგანმა, რომელიც წინედაც ერთგული თაყვანის-მცემელი ყოფილა ამ მეცნიერებისა, მაგრამ ერთხელ ვიდაცას დაუშინე-ბია: „დროებით თავი დაანებე მეცნიერებას, თორემ სისხლად წავ-გარდება შენი მონადეწი“. იმასაც დაუნახეს, რომ მეტის-მეტე ერთგუ-ლება აქაც (პოი, დრონო!) საშიშია და დაუსვენებია აქნობამდის. ახლა კი, როგორც ზემოდაც მოგხსენდათ, ისევე გამოინაგარდა სასპარეზოდ.

ტურტა ჯობის გასაკუსებად,
კოოსტა სელის გასათბობადა...

ამ მოსპარეზობის ისტორიაც, თუ გნებავთ, ეს არის: ერთს მაზრაში რა-მდენიმე სოფლის საზოგადოებას რა-

ვით რექტორი პლეკსიდე (მესხაშვილი) 1800 წლამდე.

ამ წელს გადაიცივალა ბიორგი მე-ფე და მის შემდეგ, ყველამ იცის, მოიხიბო ქართველთ მეფობა, ბაკრ-ტიონთ დინასტია.

ღვით რექტორი ერთ თავის წე-რილში სჩივის, რომ რუსებმა ჩამო-მართვეს სემინარია, აღარც ჯამაგირი მომცეს და ჩავერდი უკიდურესს სი-ღარიბეშიო. რექტორი თავის მხრივ მართალი იყო, საქართველოს შეერთე-ბა რუსეთთან არ უნდა გამხდარიყა მიზეზად სემინარიის გაუქმებისა. მაგ-რამ მაშინდელთ რუსთაგან უფროსებს ეგონათ სასწავლებელში ჩვენ წინააღ-მდეგ აზრებს ჩაუნერგვენ ყმაწვილებ-საო.

სრული უმეცრება ამჯობინეს მათ-გან გაუგებარს ენაზედ სწავლას. მსე-ნი იმ დროს ვერც კი წარმოიდგენენ, რომ შესაძლებელი ყოფილიყო მარ-თულს ენაზედ განათლების მიღება, და ქართულს სასწავლებელში საგნების შესწავლა.

რუსების ზოგიერთი მწერალი იცხლაც კი არა თავილოებენ თავიანთ უცოდინრობას და სახლობთ მასლა-თობენ, რომ რუსეთთან შეერთების დროს საქართველოში არა ყოფილა სასწავლებლები განათლების გასაერ-ცელებლადო. მასაოცარია, ნამეტან-ვად მაშინ, როდესაც ამას ჰქადაგებს ბეჭდით მთელი სამოსწავლო ოლქი, ისიც ძაკვასიისა. ამ ოლქის ორგანი-დამ (Памятная книга. Кавк. учебн. Округа за 1880 г.) ურიგო არ იქ-ნება მოვიყვანოთ ორიოდ ნიმუში ჩვენი აზრის დასამტკიცებლად.

„1801 წლამდის საქართველოში სუფევდა ერთი მხოლოდ ძაღადობა, სიკვრზე და უმეცრება“ (გვერ. 3). „იმ დროს, როდესაც მშვიდობიანად შე-ერთდა საქართველო, ესე იგი 1801 წ., რუსეთის სახელმწიფოსთან, აქ საქარ-

მდენმეჯერ დიდის უმრავლესობით (300 მოსახლე წინააღმდეგ 80-სა) გადაუწყვეტია, რომ სასოფლო კან-ტელარია გადატანილ იქმნას ეხლან-დელ ადგილიდამ მათგან ამორჩეულ ადგილზე, რადგანაც ეს უკანასკნელი მთელი საზოგადოების შუაგულშია და მაშასადამე უფრო მოსამარჯვებელიც იქნება კრებებისათვის. მაზრის წინან-დელი უფროსები ჰპირდებოდნენ იმ საზოგადოებას მისი გარდაწყვეტილების ასრულებას, „მაგრამ მიზეზთა გამო სხვისა-და-სხვისა“ ვერ აუსრულეს და-პირებული. საზოგადოებამ მიჰპარათ-ენლანდელს მაზრის უფროსს, რომე-ლმაც გულმოწყალებით ბრძანა „ენა-ხაე, მოვიტყურო!“. სანამდის მისი მალაკეთილშობილება თავის ღრმა ფიქრით გართული ბრძანდებოდა, მისი სასახლის უკან კარებს მოადგენენ იმ 80 შეძლებული მოსახლის „დეკუტე-ები“, რომელიც წინააღმდეგნი 300 მოსახლისაგან შედგენილის განჩინე-ბისა და თავიანთს მიდამოში სურდათ კანცელარიის აშენება. მაზრის უფრო-

თველოში, არ იყო არც ერთი საზო-გადოებრივი ანუ სამართებლო სასწავ-ლებელი ახალი თაობის განათლების-თვის, რომლის მიზეზის გამო რუსე-თის მართებლობამ უპირველესი მზრუნ-ველობა მიაქცევა მას, რომ რაც შე-იძლება ჩქარა მიანიჭოს მათ განათ-ლების სიკეთე, ურომლოთაც წარმო-უდგენელი იყო მათი მოქალაქური ცხოვრებაც“.

მასაკვირველია, ჰეშმარითად ამის-თანა... ტყუილი. ნეტავი კი ვიცოდე, რა ძალა ადგა, რომ ისტორიულ ფაქ-ტებს თავის ოცნებაზედ აფუძნებს და ამანიჯგებს. ამისთვის ვისგან და რა ჯილდოს გამოვლის. შთუოთ მოწმად თავის აზრისა ამას სახეში ჰყავს მთა-ვარ მართებელი სიციანოვი, როგორც ესა სჩანს სხვა ადგილიდამ მის სტა-ტიისა.

„საქართველოს ერი მივიდა იმისთა-ნა უმეცრებამდის, რომ სიციანოვის სიტყვით, მომეტებულია ნაწილმა ქარ-თველთ აზნაურობა არ იცოდა სამ-შობლო ენა კანონირად“. მს უკა-ნასკნელი აზრი

შეეძლო ეთქვა არა მხოლოდ 1800 წლის ქართველთ თავად-აზნაურობა-ზედ, არამედ შეუძლიან გულისთადის დირწმუნებით ისევე გაიმეოროს იმათ ზედვე დღესაც, შემდეგ 81 წლის ზრდილობისა მფარველობისა და ხელ-მძღვანელობისა განათლებულის რუ-სეთისა. თუმცა სიციანოვის აზრი შეიძლება მართალი იყოს.

თუ მაინცა და მაინც უნდა სწეროს რომ საქართველოში არა ყოფილა სასწავლებლები 1802 წლამდის, სა-ჭიროა მხოლოდ ამ აზრს სინათლეც მისცეს „რუსული ხასიათით და მიზ-ნით საქართველოში არა ყოფილა სასწავლებელი 1802 წლამდის“. მს კი ყოვლად მართალი აზრია და ამაში მოცილებდ და კრიტიკოსად არავინ გამოჩნდება.

ისი განვითარებულმა კნოსვამ მაშინვე იგრძნო თუ „ვითარის“ „საბუთებით“ მოდიან მისს წინაშე ეს დეპუტატები და მაშინვე მიიღო. წარუდგენენ დეპუ-ტატები. მცირე იყო რიცხვი მათი, მაგრამ მძიმე ჰქონდათ საბუთები, იმ-ნაირი საბუთები, რომელზედაც თქმუ-ლა „ჯოჯოხეთსაც განათებსო“. ბევრი ლაპარაკი არ დასჭირდებათ ხსენებულს დეპუტატებს, — როგორც თავად-აზნაურთა დეპუტატის ერთ წვეგს პეტერბურღში „დასაკოსებლის სათხოვნელად, — მისევე გასჭრა მათმა მოხსენებამ შემკულმა შემოხსენებუ-ლის საბუთებით, რომელმაც ჯოჯო-ხეთის ნაცვლად ეხლა გაანათა კაბი-ნეტი და გაანაჩა გული „ნაჩალნიკი-სა“... ბაიკა ბრძანება, რომ სასოფლო კანცელარია აშენდეს... იქ, სადაც 80 შეძლებული მოსახლე უთითებდა სა-მასი ღარიბი მოსახლეთა სურვილის წინააღმდეგ. ამისთანა ამავეს შემდეგ უნებლიეთად ვაზ ენდება კაცს შემდე-გი ლექსი:

ეს სოფელი სულ ასეა, უფულოდ სად არის წესია?

ბანა საქები არ ერთი-ერთი-შნულს მიჯნას... და ქართველთ მეფობის დროს სინ-ჯავს?

უნდა ვიქონიოთ სახეში, რომ ესეთი დამლაშება ისტორიისა მოუეიდა, როგორც ჩვენ გვეგონია, ასახსნელად ანუ გასამართლებლად იმ განკარგულებათა, რომლებიც მოახ-დინა ჩვენში ახალმა მთავრობამ სა-ქართველოს შეერთების პირველ ხანებ-ში რუ-ეთთან განათლების გაერცე-ლების შესახებ. აბა ეს არ ეჩოთირე-ბოდა თვალში, რომ ეთქვა, როგორც ნამდვილად იყო, რომ აღნიშნულ ხანებ-ში საქართველოში იყო ორი სემინა-რია ობილისისა და მელავის და რამ-დენიმე სასწავლებელი მართლ-ძახეთ-ში მონასტრებში და ეკლესიებთან.

თუ ესე შეჩვეულები იყვნენ სწავ-ლას ქართველები, მაშ როგორღა უნდა აეხსნა შემოხსენებულს დამსწრეს იმისთანა მოვლენა ანუ განკარგულება რუსთა მთავრობისა ჩვენში, რომლის საბუთით ფულებს და სხვა ჯილდოს აძლევდნენ ჩვენ დედ-მამას, რომ იმათ თავიანთ შეილები მოეყვანათ სასწა-ვლებლად სკოლაში, რომ ამ საშუა-ლებით მაინც შეეცსოთ დადებული მთავრობისგან მოსწავლეთა რიცხვი, მერმე რამდენი? სულ 25 მოსწავლე. ხალხის უმეცრებითვე გვიხსნის ეს მე-ცნიერი პედაგოგი იმ მოვლენას, რომ ბ. სიციანოვმა კვალი ვერც კი ნახა მისის წინა-მოდგილეს ძნორინგის-გან ქაღალდზედ განსწილის და ცამდი აყვანილის „საკუთილშობილო სასწა-ვლებლის“ 1803 წელში. ამის შემ-დეგ ვინღა მოხანავდა სასწავლებლებს და მოსწავლეებს, რომელთ სახელი და გვარი იყვნენ გაჭრიალებულნი მხოლოდ მაშინდელ ლურჯ ქაღალდ-ზედ.

ჩვენის ჰაზრით კი სიმცირე მოსწავლეთა , მათი უხალისობა გისაც ჯობე სქადა გაქეს ის სარ უმარ-თლესია...

ამ რიგ მოვლენათა მოსპობა ჩე-ნზედ არ არის დამოკიდებული. ჩვენ შეგვეძლებოდა მხილებით მხოლოდ ხელი შეგვეწყო მათ მოსასპობლად იმათთვის, ვისგანაც „ჯერ არს“ ამ გვარის სუნის განკურნებათ, მაგრამ, საუბედუროდ, საამისოდაც ისე პატარა წრე გვაქვს შემოთარგლული, რომ თუ არ კანტი-კუნტად და გადაკრ-გადმოკვრით, პირდაპირ, მითითებით თქმისთვის წითელის მელანს მოგეც-ხებენ. მაშ ნულარ გიკვიროთ თუ ჩვენში პარავგრაფიისა და სიმინდლოლოდის მეცნიერების მიმდევნი დაუსჯელად ნაგარდობენ და ხალხის ინტერესები „ფეხებზე ჰკიდიათ“. ღვეგრჩენია მხო-ლოდ ერთილა იმედი, რომ ბედის ჩარხი ყოველთვის უკუღმა არ ტრიალებს, და „აგერ ვნახოთ ივანო, კარზე ჩამომხივანა“.

სწავლაში, გაქცევა სასწავლებელში და სხვა ამ გვარი მოვლენა ყველა თვალ-ხილული და გონება დაუზღველი გვაძინების ადვილად იხსნება მათ, რომ თვით ხელმძღვანელები ჩვენი ახალგაზდობის განათლებისა უმეტესად იყვნენ შესახებ საქართველოსი და ქართველებისა, მათის სწავლისა, ხასიათისა, ჩვეულებისა და სხვ. და სხვ. მითხარით ლოთს და, ზნეობით გარყენილ მასწავლებლებს, რომელთაც რუსული ენის მეტი არ იცოდნენ რა, როგორ უნდა ესწავლებინათ და მიეზინათ ენით და ჩვეულებით ქართველ-ყმაწვილები? მასწავლებელთ ლოთობასა და როზეგებს გარდა ყმაწვილებს და მათ მშობელთ აბოზობა და თვით სწავლის მოწყობილობა და სწავლა ყველა საგნების უცხო ენაზედ. მერმე რამდენი ენა უნდა შეესწავლა ამ ყმაწვილებს? რუსული, ლათინური და ნემეტური. მონიერულად გახლდათ, თქვენმა გზემ, მოწყობილი სწავლის საქმე, და რომ არა სწავლობენ, რა საკვირველია, ეს მხოლოდ უნიჭობის ბრალი უნდა ყოფილიყო.

(გაგრძელება)

განსჯალბანი

კანტორა

რუსების და კავბახებისა

მაცნობებთ პატივ-ცემულ საზოგადოებას, რომ 1880 წლის ნოემბრის 20 დღიდან გაღებულ ჩვენ მიერ მ. ფოთს კამპისონი კანტორაში ლუკა რუხაძის მალაზიაშიდვე ეღებულობით შრომას მათრევის მოთხოვნისგან უთვალ გვარ საქონლის გაგზავნა-გამოგზავნის, ყიდვის და გაყიდვისა ნაკლები კამპისით.

კამპისონის საქმეებს აწარმოებს მონსა დავითისძე კაპაბაძე, რომლისგანაც მათრევის შეუძლია ყოველი ანგარიშის შეტყობა.

(3-1) ლ. რუსაძე.

ახლად მიღებულია

ინგლისის მალაზიაშია დიდ ძალი ჩი პირველი მოკრეფისა. 30% უფრო უკეთესი ვიდრე სადმე სხვაგან. იქვე ისყიდება: პარუსინა არშ. 40 კა. სტაქნები და ბაკლები 10 კა., პანოსები 5 კა., მურაბა და ალბომები ნახევარ ფასად და სხვ. (25-1)

გამანსხვებელის კანონად

ბრიგოლ ბარამოვისა და კომპ., ქუთაისში ამით ცხადდება, რომელ ორშაფათს 10-ს აგვისტოს ამა წლის დღის 10 სათადან, განიყიდება ამა კასის წინ, ქალაქის აუკციანისტების სელით ის გირაოები, რომელნიც არ დაუხსნაოთ კასიდან კადის ორის თვის აღვრტის შემდეგ: ოქროსი, ვერცხლის ბრინჯაოსის და სხვა ნივთები. (7-2)

ინგლისის მალაზიაში

ანჭრუნის გალერეისაში
(Maison de confiance)
შეადრეთ ჩვენი ჩაი ჩაის უკლეჯან
— 1 მ. 10 კაბ. — 1 მ. 40 კაბ.
— 1 ,, 20 ,, — 1 ,, 60 კაბ.
— 1 ,, 40 ,, — 1 ,, 90 კაბ.
— 1 ,, 60 ,, — 2 ,, 20 კაბ.
— 1 ,, 80 ,, — 2 ,, 50 კაბ.
საუკეთესო 2 მანეთ. — 3 მანეთ.
ჩაის წინა—უქალდა, სხვაგან კი ქალდადით. (100-17)

ინგლისის მალაზიაში

მოსახურაში 4 მანეთ, ნასკეპი 1 მ., დასაკეტ სკამები 2 მ., სკამიანი ჯოხი 4 მ., კრავატინი გრესლო 10 მ. დაწვებული, ჭილტრები 4 მ., ქინძისთავების შესახასავი 50 კაბ., სრუსტალის ჩაის სტაქნები 25 კაბ. და 30 კაბ., ლუბინოკები და პასტილა თამბაქოს მსმარებლებისათვის 60 კაბ. ინგლისური ვანები და სხვა. (20-19)

ბრიტოროვის წიგნის მალაზიაში (ბალის პირ-და-პირ) და ბ-ნი იონანი-სიანთან (ოკროტინის სულის ქვემოთ) ისყიდება წერა-კითხვის საზოგადოების გამოცემა:
წითელი ფარანი, ფასი 15 კ.
სატაური — — — 10 კ.

გამოვიდა და ისყიდება

ცენტრალ-წიგნის მალაზიაში ბუჯარზე და გრიტოროვის მალაზიაში კუგის სი-დის უფრზე, ბალის პირდაპირ:

ალექსანდრე ჭავჭავაძის ლექსები

ნაწილი პირველი.
ფასი მშვნი შაური.

იქვე ისყიდება:
ლექსნი ნიკ. ბარათაშვილისა. ფასი ერთი აბაზი.

ანტონოვის თხზულებანი. ფასი ერთი მანეთი.
მართული ანდაზები. ფასი ორი შაური.

მეფე ლირი, ტრაველია შექსპირისა, თარგმნილი ივანე მაჩაბლისა და ილია ჭავჭავაძისა. ფასი სამი აბაზი.
ბრიგოლ მობელიანის ლექსები. ფასი ექვსი შაური.

ღვითიანი (ბურამიანი), თქმული ღვით ბურამისვილისა. ფასი ერთი მანეთი.
პაცია-აღამიანი, მოთხრობა ილია ჭავჭავაძისა. ფასი ორი აბაზი. (5-4)

ლონდონის მალაზია

პრეზის მოედანზე № 2, კომმერციულ ბანკის ქვეშ, დაარსებულია წმინდა მიხტის და ჩინეთის პირველი მოწვევის ჩაის გასაყიდველად და ასაუკეთესო ინგლისის საქონლებისა, მაგალითად: თოფების, რეკოლევერები-

სა, ბოკლომთა, ტაბაკების (ფოდონსი) კრავატების, დანა-ჩანგლების, საჩაიე, კიქების, შოკოლადის, კაკაოს, გემრიელი სუკრის ერობა, სასურნებელის, საპონის, ცხვირ-სახოცების, შოთოკი წინდების, ჩულკების, კარანდაშების, რკინის კალმების და სხვ... (100-98)

მიუხედავად იმისა, რომ ბაჟი მოამატა, სუქონელი გაიყიდება ისევე იმ ფასად, როგორც წინეთ იყო: გონგო-ჩაი 1 მ. 5 კ. და 1 მ. 10 კ.; საუკეთესო მინიგა 1 მ. 20 კ. და 1 მ. 40 კ.; მშვენიერი კაისაუ 1 მ. 60 კ. და 1 მ. 80 კ. ძრეულ კარგი ჩაი 2 მ. გირვანქა უქალდადით.

ინგლისური რეკოლევერები 4 მ.—40 მანეთადან და თოფები 20—200 მანეთადან. ინგლისის მალაზიაში. სააკენტო ბანსის უნაგრების გასასყიდვად, ჯონსის კლიტეების, შოკოლადისა და კესტრატისა კაკაო ჭრის რომელთაც დაიმსახურეს შარეის მსოფლიო გამოფენაზედ ოქროს მენდალი. გირვანქა არმატოული ჩაისა ღამაზი ჩაინიგით 1 მ. 65 კ. და სუქ საუკეთესო 2 მ. 30 კ. ვანები მოიგებენ, თუ იყიდან ბლამათ ინგლისის მალაზიაში. მოკელი კოსტიუმი 15 მ. სველების გონტეტი 60 კ. ერთი გირვანქა. (100-80)

ინგლისის მალაზიაში

ამაგრებს თმას და ადრინდედ ფერს აძლევს, ფასი ერთი შუშისა 2 მან., გაგზავნით 2 მანეთი და 28 კაბ.

აქვე ისყიდება ქინის ზომად თმების გასამაგრებლად. ფასი 1 მან. სლოტკები თავის ტკივილის მოსახპობლად, ტრუკელის საპანი, დუხები და სხვ. (150-150)

მოსახურაში 4 მანეთად, ნასკეპი 1 მან., დასაკეტ სკამები 2 მან., სკამიანი ჯოხი 4 მან., კრავატინი გრესლო 10 მან. დაწვებული, ჭილტრები 4 მან. ქინძისთავების შესახასავი 50 კაბ., სრუსტალის ჩაის სტაქნები 30 კაბ. თითო, ინგლისური ვანები და სხვ. ინგლისის მალაზიაში.

10,000 რუფელი ქალის წინდები 25 კაბ. დაწვებული 75 კაბ.-დისინ, 10,000 რუფ. კატის წინდები 35 კაბ. 1 მან.-დისინ, 7,000 ჰანოსები 5 კაბ.—5 მან.-დისინ., 1,000 კრავატები 5—35 მან.-დისინ, 400 ანძინი ბამაზეი 1 მ.—1 მან. და 30 კაბ.-დისინ, 800 ანძ. პარუსინა 40 კაბ.—1 მ.-დისინ, 300 რეკოლევერ 4 მ.—35 მ.-დისინ, 200 ალბომი ნასკვარ ფასად. 10,000 გირვანქა მშვენიერი ჩაი თავის ჩაინიგებით 1 მ.—65 კაბ., რკინის კალმები ყველა გვარ ხელისათვის. (15-15)

ჩაის მცოდნე ჰერმე და მსურველებს უნდა იციდნენ ჩაინიგებულ მთვრეფილისა ინგლისის მალაზიაში 1 მან. 20 კაბ. და 2 მან. და შეადაროს ჩაის 1 60 კაბ. და 3 მან. უკლეჯან, ქ. თბილისში და გაიგებთ რამდენათ უკეთესი ჩაია ინგლისის მალაზიაში. ამის გარდა მალაზია აძლევს ჩაის წმინდა წონით უქალდადით და უტყვიოთ. (100-12)

ტფილისის ჩარკიანის წიგნის მალაზიაში და მუთაისის გერარდის წიგნის მალაზიაში ისყიდება

სამწერლო თაიგული

შეღებნილი და გამოცემული ილია ჭეკნისასგან. შინაარსი: I ბაბუსს თხზება (ლექსი) მ. შაზელისა, II უბედური შემთხვევა (აზბაეი) მ—სა, III ჩემს სურათებზე (ორი ლექსი) მ. შაზელისა, IV მ...სადამა (ლექსი) მ—სა, V ფერა ფერს—მაღლი დემეტოს სამ-მოქმედებანი კომედია ცელილ-თარგმ. პლექსი შიკინაძისაგან, VI ჩივილი ხვედრისადამა (ლექსი) რაფიელ მრისთვისა, VII ხასიათის გაგვენ სამეულ სმაილისა, VIII უკითხავი პასუხი (ლექსი) ნ. დ—სა, IX ხასლი მოგვინება ჩვენს ლიტერატურაში და X მტარვალებს (ლექსი) აკაკისა. შასი თითო წიგნისა ათი შაური.

ლონდონის მალაზია გამოცემული ბანკის ქვეშ დასრულებულია სამდელო ჩაისასყიდვად ჰირველი მოკრეფილისა და საუკეთესო ინგლისური საქონლისა: მაგალითებ: თოფების, რეკოლევერების, კლიტეების, ტრუკლების, გრავატების, დანების, ვოვზების, ჩაინიგების, შოკოლადის, კაკაოსი, დუხების, საპანისა, შოკაების, ცხვირ-სახოცისა, ქალდადისა, კარანდაშებისა, კალმებისა, უნაგრებისა, სუკრისისა (გამრიევი კლეშინინი ზეთისა) და სხვ. სააკენტო მაკინტონის მოსახურაგებს გასასყიდვად კანტეტიების და ბატკონის და კამპ. მურებისა, აგრეთვე ჩულკებისა და წინდებისა ნოტინგამიდამ. სამდელო ჭავანს გაიარები. (100-98)

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

Съ 1-го июля по 1-ое января 1882 года на еженедневную газету „ТИФЛИССКІЯ ОБЪЯВЛЕНІА“ (четвертый годъ изданія) ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:

Въ Тифлисѣ, съ доставкою на домъ 2 руб. Иногороднымъ съ пересылкою. . . 4 руб. Подписка принимается въ Тифлисѣ, въ конторѣ редакціи, на Дворцовой ул., въ домѣ Сараджева, съ 7-ми утра до 8-ми часовъ вечера. (12-12)